

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

ของ
เทศบาลตำบลหัวถนน
อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

คำนำ

เหตุการณ์ความเสี่ยงด้านการทุจริตและการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและพฤติกรรมชอบ ของเทศบาลตำบลหัวถนน ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ดำเนินการผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการพิจารณากระบวนการจัดการความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติกรรมชอบของเทศบาลตำบลหัวถนน ที่ได้ดำเนินการผ่านมารวมถึงข้อมูลสถิติเรื่องร้องเรียนการทุจริตและเรื่อง การลงโทษทางวินัยของเจ้าหน้าที่ ตลอดจนการวิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในและภายนอกที่ได้สะท้อนผ่านผลคะแนนเครื่องมือแบบวัด IIT และ EIT ของการประเมิน ITA ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ สำนักงานเทศบาลตำบลหัวถนน ได้วิเคราะห์ประเด็นความเสี่ยงด้านทุจริตในส่วนที่เกี่ยวข้องจึงได้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตภายในองค์กร โดยคัดเลือกกระบวนการทำงานจำนวนการกระบวนการงานตามกรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริตใน ๓ ด้าน คือ ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่และความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรของรัฐ (การจัดซื้อจัดจ้าง) รวมทั้งกำหนดมาตรการกิจกรรม และแนวทางในการป้องกันความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตภายในเทศบาลตำบลหัวถนน และจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตที่มีประสิทธิภาพต่อไป

สำนักงานเทศบาลตำบลหัวถนน

มกราคม ๒๕๖๙

ประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑. ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนร่วม หรือการรับสินบน

๒. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้นการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต : เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการระบบ หรือ แนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

๓. การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงานให้) เป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นในลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยง เป็นการสอบสวน เป็นลักษณะ Post-Decision

๔. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดัน แรงจูงใจ Opportunity และโอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุม กำกับควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎี สามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triang)

๕. ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

เทศบาลตำบลหัวถนน ได้แบ่งความเสี่ยงการทุจริตของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ ประกอบด้วย ๓ ประเด็น ดังนี้

๑. ด้านการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตทางราชการ
๒. ด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๓. ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ

๖. ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๕ ขั้นตอน ดังนี้

- ๑) การคัดเลือกกระบวนการงาน หรือโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต
- ๒) การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต
- ๓) การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
- ๔) การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต
- ๕) การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๑ การคัดเลือกกระบวนการงาน หรือโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต

เทศบาลตำบลหัวถนน ได้คัดเลือกกระบวนการงานที่มีความเสี่ยงการทุจริตของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ ดังนี้

๑. ด้านการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตทางราชการ
 - การขออนุญาตก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอนอาคาร
๒. ด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
 - งานบริหารงานบุคคล
๓. ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ
 - การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารสัญญา

ขั้นตอนที่ ๒ การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

ตารางระบุความเสี่ยงการทุจริต

เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
	ความเสี่ยงที่เคยเกิดขึ้น (know factor)	ความเสี่ยงที่ไม่เคยเกิดขึ้น (Unknow factor)
ด้านการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตทางราชการ : การขออนุญาตก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอนอาคาร		
๑. ความเสี่ยงการทุจริตโครงการจัดซื้อจัดจ้างอาจยังต้องพัฒนาให้เป็นไปตามมาตรฐานและกรอบแนวทางที่ดียิ่งขึ้น		✓
ด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ : งานบริหารงานบุคคล (การบรรจุแต่งตั้ง โอน - ย้าย)		
๑. การเรียกรับทรัพย์สินหรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดในการปฏิบัติหน้าที่		✓
ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ : การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารสัญญา		
๑. มีการรับสินบน/ของขวัญ/สินน้ำใจ/การเลี้ยงบรับรอง ซึ่งจะนำไปสู่การเอื้อประโยชน์ให้กับคู่สัญญา		✓

ขั้นตอนที่ ๓ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

เทศบาลตำบลหัวถนน กำหนดเกณฑ์สำหรับใช้ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมิน โดยพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือด้านโอกาส และด้านผลกระทบ

๑. เกณฑ์โอกาสเกิดการทุจริต

พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงในช่วงเวลาหนึ่งในรูปของความถี่หรือความน่าจะเป็นจะเกิดเหตุการณ์นั้น ๆ

ระดับ	โอกาสจะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นเป็นประจำ
๔	สูง	มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นบ่อยครั้ง
๓	ปานกลาง	มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นบางครั้ง
๒	น้อย	มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นน้อยครั้ง
๑	น้อยมาก	มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นยาก

๒. เกณฑ์ผลกระทบ

การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น โดยสามารถแบ่งเป็นผลกระทบที่ไม่ใช่ทางการเงินและผลกระทบทางการเงิน

ระดับ	โอกาสจะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	กระทบต่อปริมาณและ/หรือความเชื่อมั่นของสังคมระดับสูงมาก
๔	สูง	กระทบต่อปริมาณและ/หรือความเชื่อมั่นของสังคมระดับสูง
๓	ปานกลาง	กระทบต่อปริมาณและ/หรือความเชื่อมั่นของสังคมระดับปานกลาง
๒	น้อย	กระทบต่อปริมาณและ/หรือความเชื่อมั่นของสังคมระดับต่ำ
๑	น้อยมาก	กระทบต่อปริมาณและ/หรือความเชื่อมั่นของสังคมระดับต่ำมาก

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต เป็นการวิเคราะห์เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงของแต่ละโอกาส เป็นการวิเคราะห์เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงของแต่ละโอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต แบ่งออกเป็น

๑. เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
๔	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
๓	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
๒	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง
๑	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง

หมายเหตุ : ระดับความเสี่ยง = โอกาส x ผลกระทบ

ลำดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก	๑๕ – ๒๕ คะแนน
๒	ความเสี่ยงระดับสูง	๙ – ๑๔ คะแนน
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง	๕ – ๘ คะแนน
๔	ความเสี่ยงระดับต่ำ	๑ – ๔ คะแนน

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพัตมิชอบของเทศบาลตำบลหัวถนน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ความเสี่ยงการทุจริตและประพัตมิชอบของเทศบาลตำบลหัวถนน สามารถกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริตและประพัตมิชอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ได้ใน ๔ ประเด็น ได้แก่

๑. การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติ การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘
๒. การใช้อำนาจตามกฎหมาย
๓. การจัดซื้อจัดจ้าง
๔. การบริหารงานบุคคล

โดยดั่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต/เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต		
	โอกาสเกิด	ผลกระทบ	ความรุนแรง
ประเด็นที่ ๑ การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติ การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘			
๑. การเรียกรับทรัพย์สินหรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดในการปฏิบัติหน้าที่	๑	๑	๑
ประเด็นที่ ๒ การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ			
๑. การใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ เช่น เจ้าหน้าที่บางรายมีการเรียกรับสินบนจากผู้ประกอบการในการประเมินภาษีให้น้อยลง	๑	๑	๑
ประเด็นที่ ๓ การจัดซื้อจัดจ้าง			
๑. มีการเรียกรับผลประโยชน์ตอบแทนจากผู้รับจ้างในการควบคุมงาน เช่น เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการควบคุมงานเรียกรับผลประโยชน์จากผู้รับจ้างจนทำให้งานที่ว่าจ้างไม่ได้มาตรฐาน	๒	๕	๙
ประเด็นที่ ๔ การบริหารงานบุคคล			
๑. ผู้บริหารหน่วยงาน มีการเรียกรับผลประโยชน์จากเจ้าหน้าที่กรณีโยกย้าย เลื่อนตำแหน่งภายในหน่วยงาน	๑	๑	๑
๒. ผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่เรียกรับเงินเพื่อรับพนักงานเข้าทำงาน	๑	๑	๑

**สรุปผลการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบของเทศบาลตำบลหัวถนน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙**

ระดับความเสี่ยง	ระดับคะแนน	ความหมาย	จำนวนปัจจัยเสี่ยง
ความเสี่ยงระดับสูงมาก	๑๕-๒๕	ระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ - ต้องเร่งจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ทันที	-
ความเสี่ยงระดับสูง	๙-๑๔	ระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ - ต้องมีการจัดการความเสี่ยงเพื่อให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้	๓
ความเสี่ยงระดับปานกลาง	๔-๘	ระดับที่ยอมรับได้ - แต่ต้องมีการควบคุมความเสี่ยง	๓
ความเสี่ยงระดับต่ำ	๑-๓	ระดับที่ยอมรับได้	-

แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตของเทศบาลตำบลหัวถนน
จากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตที่อาจเกิดจากการให้/รับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ของเทศบาลตำบลหัวถนน พิจารณาแล้วเห็นว่า ยังคงมีความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้/รับสินบน ดังนั้นเทศบาลตำบลหัวถนน จำเป็นต้องมีการควบคุมให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ จำนวน ๖ เหตุการณ์ (เหตุการณ์ความเสี่ยงที่ยังอยู่ในระดับ ปานกลาง - สูง) โดยกำหนดวิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยงฯ ดังต่อไปนี้

เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ระยะเวลาดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๑. การใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ - ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต การเรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดในการปฏิบัติหน้าที่	ต่ำ	๑. ประกาศนโยบาย No Gift Policy และมอบนโยบายเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ - วิธีดำเนินการ คือ ดำเนินการประกาศนโยบาย No Gift Policy และการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ป.ป.ช. มาตรา ๑๒๘ ในประเด็นที่เกี่ยวกับการรับทรัพย์สินและประโยชน์อื่นใดของพนักงานเทศบาลตำบลหัวถนน ผ่านการประชุม	ไตรมาส ๑	สำนักปลัด
		๒. มาตรการควบคุมการดำเนินงาน - วิธีดำเนินการ คือ ผู้บังคับบัญชามีการควบคุมและติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิดมีการสอบทานและกำกับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด	ไตรมาส ๑-๔	สำนักปลัด
		๓. มาตรการสร้างวัฒนธรรมองค์กร - วิธีดำเนินการ คือ สร้างความระหนักถึงผลกระทบและความเสียหายจากการทุจริต รวมทั้งบทลงโทษที่เกี่ยวข้องกับเทศบาลตำบลหัวถนน ซึ่งได้รับการชี้แจงจากหน่วยงานที่มีอำนาจ มาเผยแพร่ผ่านการประชุม	ไตรมาส ๑-๔	สำนักปลัด